

Näringsdepartementet

Välfärdsverksamhet för Sjömän (SOU 2005:11)

Genom remiss 2005-02-18 (N2005/1549/TP) har ILO-kommittén anmodats yttra sig över Sjömansserviceutredningens betänkande Välfärdsverksamhet för Sjömän (SOU 2005:11). Kommittén önskar anföra följande.

Utredningsuppdraget utgick från kraven i ILO-konventionen (nr 163) om sjömäns välfärd till sjöss och i hamn och syftade till uppfyllande av konventionskraven till lägsta möjliga kostnad.

Utredningen har noggrant analyserat den aktuella konventionens tillkomsthistoria och innehåll, dess behandling fram till ratifikation och ikraftträdande, rapporteringen om dess tillämpning och ILO:s granskning av denna samt pågående arbete med revision av ett antal sjöfartsinstrument. Konventionen har därvid satts in i sammanhang och relaterats till ILO:s normsystem i stort på sätt som sällan sker.

Utredningen konstaterar bl.a. att konventionen nr 163 är en s.k. främjande-konvention som lämnar stort utrymme åt ratificerande stat att avgöra hur den vill möta konventionens krav. Ett övergripande krav finns dock i ILO:s stadga, vars artikel 19:8 föreskriver att antagandet av ett instrument (konvention eller rekommendation) eller ratifikationen av en konvention inte får påverka någon lag, skiljedom, sedvänja eller avtal, som ger berörda arbetstagare bättre villkor än vad som föreskrivs i instrumentet ifråga. Konsekvensen av detta, säger utredningen, synes vara att Sverige genom att ratificera konventionen nr 163 i praktiken har åtagit sig att bibehålla i stort sett samma nivå på välfärdsverksamheten som rådde vid ratifikationstillfället. ILO-kommittén delar denna bedömning.

Genom att relatera den välfärdsverksamhet som faktiskt bedrivits av olika aktörer i förhållande till de krav som konventionen ställer finner utredningen att det likväl finns utrymme för förändringar. Förslagen i den delen är dels sådana som enligt utredningens bedömning med hög grad av sannolikhet bör vara förenliga med ILO:s regelverk, dels sådana vilkas förenlighet med ILO:s regelverk är mindre given.

ILO-kommittén avstår från att yttra sig över frågan om vissa av förslagen - betänkandets avsnitt 5.2.1 - är förenliga med ILO-regelverket.

Vad beträffar de förslag, som förs fram i betänkandets avsnitt 5.2.2 och som avser utnyttjande av kommunala bibliotek och kollektivtrafik, finner ILO-kommittén anledning att ställa sig tveksam, bl.a. med hänvisning till den risk för "internationell badwill" som utredningen pekar på. En ytterligare anledning är att de tänkta förändringarna kan vara sådana som stadgans artikel 19:8 syftar till att förhindra. Slutligen bör påpekas att konventionen nr 163 (i praktiken även den tillhörande rekommendationen nr 173 och tidigare rekommendationer på området) hör till de instrument som förutses revideras genom den nya sammanhållna sjöfartskonvention som f.n. är under utarbetande. Det går visserligen ännu inte att med säkerhet uttala sig om vilka krav eller riktlinjer en ny konvention kan komma att innehålla, men att den skulle ge avkall på den nivå som etablerats genom de äldre instrumenten förefaller osannolikt. En förutsättning för tillträde till en ny konvention blir därför fortsatt tillämpning av konventionen nr 163.

Ett sista förslag som ILO-kommittén vill kommentera är det att konventionen nr 163 skall åberopas i ansvarigt organs instruktion. I kommitténs egen instruktion åberopas konventionen (nr 144) om samråd på trepartsbasis för att främja genomförandet av ILO:s normer samt tillhörande rekommendation (nr 152). Kommittén kan tillstyrka förslaget.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad ordförande, ledamöterna Lilja Hansson, Laurent och Edström och ersättarna Eriksson, Grenfors och Thapper. Närvarande har varit ersättaren Johansson, experten Remahl samt undertecknad sekreterare.

För ILO-kommittén

Anders Teljebäck

Kerstin Wiklund

af